

Маркування харчових продуктів - що має знати покупець?

В умовах сьогодення вимоги щодо маркування харчових продуктів викладені в Законі України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" та Законі України "Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів" (далі - Закон), який є іще одним кроком на шляху гармонізації українського харчового законодавства з європейським. Головна мета цих документів - захистити споживача, забезпечити його повною інформацією щодо харчового продукту для можливості здійснити свідомий вибір відповідно до потреб. Інформація про харчовий продукт має бути точною, достовірною та зрозумілою для споживача. Усі харчові продукти, що перебувають в обігу на території України, повинні маркуватися державною мовою (п.1 статті 10 Закону). Відповідно до частини другої статті 37 Закону України "Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів" забороняється обіг харчових продуктів, якщо ці продукти небезпечні, непридатні до споживання, неправильно марковані тощо.

Варто розуміти, що "маркування харчового продукту - це слова, описи, знаки для товарів і послуг (торговельні марки), графічні зображення або символи, що стосуються харчових продуктів, які розміщуються на будь - якій упаковці, етикетці (стікері), а за відсутності упаковки, у документі або повідомленні, що супроводжують харчовий продукт або посилаються на нього" (ст.1 Закону).

Яка ж обов'язкова інформація повинна бути надана про харчовий продукт?

Це - назва харчового продукту, перелік інгредієнтів, перелік речовин та харчових продуктів, які спричиняють алергічні реакції або непереносимість, кількість харчового продукту в установлених одиницях вимірювання (стаття 17 Закону), мінімальний термін придатності або дата «вжити до», будь-які особливі умови зберігання та/або умови використання (за потреби), найменування та місцезнаходження оператора ринку харчових продуктів, відповідального за інформацію про харчовий продукт, а для імпортованих харчових продуктів - найменування та місцезнаходження імпортера; країна походження або місце походження (в певних випадках), інструкції з використання, інформація про поживну цінність харчового продукту (з вказанням енергетичної цінності та вмісту жирів, насичених жирів, вуглеводів, цукрів, білків та солі); для напоїв з вмістом спирту етилового понад 1,2 відсотка об'ємних одиниць вказується фактичний вміст спирту у напої; за наявності у харчовому продукті генетично модифікованих організмів – позначку "з ГМО".

Але закон не лише зобов'язує наносити дану інформацію на маркуванні харчового продукту, а й чітко встановлює, як саме це повинно бути: інформація про харчові продукти має розміщуватись на видному місці, бути чіткою і розбірливою та, за потреби, наноситися у спосіб, що унеможливило її видалення (стаття 8 Закону).

Відповідно до статті 11 Закону України "Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів", вводиться обов'язковість надання інформації споживачу - чи піддавався харчовий продукт заморожуванню або розморожуванню, що унеможливить продаж, скажімо, розмороженого м'яса під виглядом охолодженого. А якщо харчовий продукт або його інгредієнти піддавались дії іонізуючого випромінювання, має бути інформація "опромінений" або "піддавався дії іонізуючого випромінювання".

Якщо до м'ясних продуктів та м'ясних напівфабрикатів у формі порційного м'яса, туш, додана вода, що становить більше 5 відсотків маси готового продукту, ця інформація також має зазначатись на маркуванні. Ці вимоги також стосуються і рибопродукції. Повинен зазначатись напис "сформоване зі шматків м'яса" чи "сформоване зі шматків риби" в разі виготовлення харчових продуктів з окремих шматків, які поєднані іншими інгредієнтами, якщо цей харчовий продукт може справляти враження цілого шматка м'яса чи риби (п.п.7,8 ст.11 Закону) .У разі використання в ковбасах і сосисках неістівних оболонок надання інформації про це є обов'язковим (п.9 ст.11).

Якщо твердий харчовий продукт перебуває в рідкому середовищі (наприклад, мариновані овочі в розсолі, оселедці в сольовому розчині), повинна також зазначатись маса продукту без урахування маси рідини. Особливо це актуально буде при купівлі продукту в жерстяних герметичних банках, коли неможливо побачити сам продукт. Відповідно, споживач може порівняти маркування декількох виробників і вирішити, що саме йому купувати (п.5 ст.17).

У разі, коли заморожені харчові продукти пропонуються до реалізації у нефасованому стані (нефасовані харчові продукти, вкриті крижаною глазур'ю), кінцевому споживачу надається інформація про загальну кількість харчового продукту (з урахуванням кількості глазури) та кількість або відсотковий вміст крижаної глазури у такому харчовому продукті (п.6 ст.17). В такому разі споживач буде обізнаний, за що він платить гроші - за продукт чи за воду.

Слід зазначити, що відповідно розділу ГУ(статті 28) існує інформація про харчові продукти, що надається в добровільному порядку, зокрема: "У маркуванні молочних продуктів забороняється використовувати слово "натуральний" щодо продуктів:

- з повністю або частково заміненіми складовими молока (молочний жир, молочний білок, лактоза);

- у виробництві яких використовувалися жири та/або білки немолочного походження, а також будь-які стабілізатори та консерванти (для традиційних молочних продуктів).

Вимоги, що запроваджуються цим законом - це потужний механізм в руках як виробників, так і споживачів. Належне інформування споживача - це відповідальність бізнесу, турбота за клієнта. Це своєрідний лакмусовий папірець для операторів ринку харчових продуктів - чи готові вони працювати в правовому полі. Для несумлінних операторів ринку закон передбачає застосування штрафних санкцій. За реалізацію харчових продуктів, що не відповідають вимогам чинного законодавства - накладення штрафних санкцій на юридичних осіб у розмірі від п'яти до тридцяти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб-підприємців - від трьох до двадцяти мінімальних заробітних плат.

У випадку виявлення невідповідності щодо маркування харчових продуктів звертатись до територіального органу Держпродспоживслужби за адресою: м. Миргород, вул. Сорочинська, 164 тел. 0535544818.